

Landskap: *Blekinge* Upptecknat av: *Jalm Olsson*
 Härad: *Medelstads* Adress: *Jordö Hjortahammar*
 Socken: *Listerby* Berättat av:
 Uppteckningsår: *1936* Född år i

Uppteckningen rör Storrysja på Jordö.
 Storrysjan består av skägg rysja och strut två
 sidoarmar eller som vi kallar vingar o en lång-
 arm, storrysjan bindas för hand hemma av bom-
 ullsgarn, till rysjan skägget och armarna använ-
 des tättrådigt garn och till struten användes
 spenltrådigt det behövs något grovare garn
 till struten. Struten på Storrysjan bindas med
 tjugoen havel i alnen det blir tre centimeter
 mellan knutarna själva rysjan bindas med
 aderton havel i alnen trettiofem millimeter
 mellan knutarna armarna bindas med samma
 mät som rysjan. Struten på en Storrysja

Skriv endast på denna sida!

11 sid.

är en meter och åtiofem centimeter lång, sjöhäns
ryssjön är tre meter och fyrtiofem centimeter lång
och skägget är två meter långt. På Storryssjön
finnas sju stycken ringar eller jordar. Första ring-
en är en meter och femton till tjugo centimeter
i jämskärning och sista ringen är fyrtiofem
centimeter i jämskärning. och avståndet mellan
ringarna är cirka sjutio och åtio centimeter. Tre
ingångar eller jummans första jummanet är
en meter och tjugo centimeter långt och en
liten träring isatt för att hålla första jummanet
mera uppt andra jummanet är en meter långt
sätts upp med trädar i stället för ring tredje jum-
manet är åtio centimeter långt och sätts även
upp med trädar uti struten. Armana på en
storryssjö föras på grässen som är cirka två cente-
meter grova. När så arman är fäst på repen är

4816

3
LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

den tretiotvå meter lång en och en halv meter djup
ringarna som är två på en storrysja är fyra me-
ter lod på repen och en och en halv meter djup
Armen lindas med tjugotvå band på alm ringarna
sys fast vid skägget så att det blir tät hängarmen
sätts fast så långt inne som vid första ringen
på rysjan för att fjäddan inte skall kunna
svunna ända på armen utan gå rätt in i rysjan
Så får man laga till flån o sätta på tellnen
så den inte sjunker till botten så får man
binda på sten på botten tellnen så att den
lägger väl till botten. När så rysjan är färdig
så återstår att göra den och hängas upp till
Torke så får man sätta ut den ett slag i sjön
och sedan ta upp den igen så Torke rysjan
bättre göran göran till att inte rysjan skall
ta skada och rötta upp när hon står i sjön

4816

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

Så när man sätter på flånen gör man så
så sätter man dem cirka sjuttio centimeter
mellan varje flån. Jädderyssjärna användes
mest på våren när jäddan kommer in
för att leka, o på sommaren sätts inga
inga ryssjor ut för att vattnet är för varmt
och jäddan går i allafall inte i ryssjorna
på sommaren men så när det kommer
till hösten när vattnet är kallt så passar
dom på att sätta ut ryssjorna igen för på
hösten brukar det bli stormar o då bru-
kar jäddan o komma in för då kan dom
inte stå utanför uddarna i kloibuskarna
för sjön bryter ner till botten där det
blåser hårt. Storryssjor sätts ut på samma
sätt som ålhammarna med strutasten o vinga-
stenar och en sten vid långarmen. Man kan

4816

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

5

sätta upp till tre fyra rypsjöer efter varandra om det är ett bra ställe och vattnet inte är för djupt. Struten är inte förstärkt med några spjålar eller rebbar utan är som den är bunden med bara nätet och ringarna det behövs inte någon förstärkning på rypsjöerna här inomskärs för här är alltid gott väder och slät botten så att dom ligger inte o sliter längs botten på några stenar. På vintern när isen ligger har dom inga rypsjöer ute i sjön för det är för besvärligt och så bra hest om isen är tjock för då är det mycket arbete med att hugga upp isen så att man kan viltja rypsjöerna. Jäddar säljas till stam till upphandlarna priset varierar mellan sjuttifem öre och en o fyrafem på biten är det god tillgång på jädda är den mycket billig

Landskap: *Blekinge*Upptecknat av: *Johan Mattsson*Härad: *Medelstads*Adress: *Jordö Hjortehammar*Socken: *Listerby*

Berättat av: .....

Uppteckningsår: *1936*

Född år ..... i .....

6

Uppteckningen rör *Smärjssjön i Jordö*

*Smärjssjön är indelad i strut och ryssa
och arm Smärjssjön binder man hemma
själva för hand kelst om vintern då man
har bäst om tid. Smärjssjöns strut och
ryssa lindas av femtontrådigt garn och
armen lindas av tåltrådigt garn allt
av bomullsgarn som köpas i stan. Alltså
må ryssjan och armen är bundna och färdiga
så återstår att skaffa häppar till ringar och
bågar, då får man gå ut i markerna och
söka i bland embuskarna för att få tag i
sådana häppar som duger till ändamålet*

Jut

4816

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

Så får man skalla av barken och kreta till dem så att man kan göra ringar av dem. Två längre häppar får skaffas som skall vara till bögen dessa häppar kretas till och spikas tillsammans med båda storändarna sedan böjas dessa häppar till en pitbåges form och en tråd lindas i båda lilländarna för att den skall hålla sin form. Till en smarysja åtgår sex ringar och en båge för struten är en meter lång och ryssjärn är en meter och trettio centimeter lång med både ett och två jummare eller ingångar. Så sätter man fast bögen som är cirka åtio centimeter hög, och en meter och sjuttio centimeter bred vid botten så sättas ringarna fast, första ringen näst bögen är fyrtio centimeter i jänskärning och sista ringen i struten är fyugo centimeter i jänskärning.

Skriv endast på denna sida!

4816

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

8

sträimning. Så har vi armen som är cirka tretton
meter lång när den är färdig, armen på en små-
ryssja fäs på en hummelstina och på undre Tell-
nen användes sten som sanker och på övre Tell-
nen användes bokflän som fläten som breder
till och syss fast på Tellnen. Armens jup är
cirka sextio och sjuttio centimeter. Och dessa små-
ryssjor har för det mesta gemensam mittarm
och storleken på maskorna är som vi förut har
nämnt på storryssjorna struten fugoen kanel
på aln och själva ryssjan aderton kantar
på aln och armen har också aderton kantar
på alnen. Armen på småryssjor sättes fast
innanför bögen vid första ringen för att
fäddan inte skall kunna gå runt armen
utans gå in i ryssjan och ut i struten
När så ryssjan är färdig så får man tjära

4816

ryssjor och hängas upp till Torkning. Små-
 ryssjor kan man sätta både vid land och
 ute på fjärrana som ryssjor som man då
 sätter ute på fjärrana kvidas många par
 tillsammans så när man skall sätta ut
 småryssjor ute på fjärran så tar^{man} en binda
 fast en sten vid struten på ryssjan och ett
 rep som räcker upp till vattenytan i då
 repet binder man fast ett fläs av kork
 som vakare det fläset tjänar till att kum-
 na se var man har sett ryssjorna. Båten
 får då driva för vinden o så sätter man
 ut ryssjorna så många par man då önskar
 i en tånk när man så har sett ut så
 många ryssjor man önskar så sätter man
 fast en sten i den ändan också o ett rep
 med ett fläs som vakare. När man so

4816

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

10

har slängt ned stenen till båtten så sätter
man sig ned o tar åroarna och ser några
kraftiga tog och håller i repet för att kunna
sträcka upp ryssjöarna riktigt så släpper man
nu stenen fort till båtten på detta sätt
förenkra man småryssjöarna på båtten. Så
när man skall vittja dessa småryssjöer så får
man böja vid ena ändan efter som vinden
är så att man får dra upp dem i båten mot
vinden för annars uraker ^{man} för fort så att
länken blir för slak och jäddarna kan då
gå ut ur ryssjön. När man så har vittjat
hela länken så släpper man ut dem igen
för vinden o så får man och söker upp
nästa länk om man har sett flera länkar.
Så kan man ju även sätta ryssjöer vid land
det förekommer mest vid vassar där som

4816

6
LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

11

växer sådant, när man sätter ut små
ryssjor vid land så tar man häppar
med sig och binder fast struten vid och
sätter ned dem i båtten en vid var ända
man sätter inte mer än ett par på
varje ställe vid land för det lönar sig
inte. O så mitt på sommaren har man
inga ryssjor ute för då lönar det sig
dåligt också. Tek dom mer skada än man
tjänar för vattnet är för varmt.

Och här sätts all redskap på släta båtten
utan underlag för här är bara mjukt båtten
och sen för sten, så man behöver inte
o göra några särskilda anordningar för utsät-
ningen